

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»
УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧУВАННЯ ТА
ТОРГІВЛІ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
ТОВ «БЕРДЯНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І БІЗНЕСУ»

**Федерація професійних
та фінансів
бухгалтерів та аудиторів України**

**Полтавська державна
аграрна академія**

Факультет обліку

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН

22 жовтня 2020 р.

м. Полтава

УДК 657
П 48

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін : зб. матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Полтава, 22 жовтня 2020р.). / за ред. Пилипенко К.А. Полтава : ПДАА, 2020. 785 с.

Посвідчення УкрІНТЕІ № 94

***Затверджено до друку Вченою радою факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії (протокол № 3 від 12.10.2020 р.)***

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери.

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори. Редакційна колегія може не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

© Полтавська державна аграрна академія, 2020
© Колектив авторів

Сусарова І.П. <i>ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В ЕЛЕКТРОННОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	427
Сусарова І.П. <i>РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЕЛЕКТРОННОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	430
Тютюнник С. В. <i>МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗПОДІЛУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ</i>	434
Тютюнник Ю. М., Бурсова Т. О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИСНОВКІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ І ДИНАМІКИ КОЕФІЦІЄНТІВ ЛІКВІДНОСТІ</i>	439
Тютюнник С. В., Тютюнник Ю. М. <i>ЗМІСТ І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ</i>	443
Яловега Л. В., Карпець А. А., Корсунський О. Ю. <i>БУХГАЛТЕРСЬКА ТА ПОДАТКОВА АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ</i>	447
Хомин П. Я. <i>МАВПУВАННЯ ЯК СИГНАТУРА "НАУКОВИХ ПРАЦЬ" З ТЕОРІЇ БУХОБЛІКУ</i>	451
Шишкова Н.Л., Близнюк В. М. <i>БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: ЗМІНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ</i>	454
Шишкова Н.Л., Сидоренко Н.А. <i>ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ</i>	458

СЕКЦІЯ 4

ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ

Грибовська Ю. М., Ходаківська Л. О. <i>КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ</i>	464
Дугар Т. Є., Левченко З. М. <i>СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИЙ АУДИТ: ПРОБЛЕМИ ПОЄДНАННЯ ТА ГАРАНТІЇ</i>	469
Капленко Т. С. <i>РИНОК АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ</i>	474
Книшек О. О., Зав'ялова А. С. <i>ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА</i>	479
Книшек О.О., Синельник В. С. <i>АУДИТОРСЬКА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ БЕЗПЕРЕРВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА</i>	483
Міхеєва К. Р., Романченко Ю. О. <i>АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ</i>	488
Ольховська Т. І. <i>ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ І СТАНОВЛЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ</i>	493

УДК 657:421.3

С. В. Тютюнник, к.е.н., доцент,
професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава, Україна)

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗПОДІЛУ ТРАНСПОРТНО- ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ

Анотація: розглянуто складові транспортно-заготівельних витрат, наведена характеристика методів включення транспортно-заготівельних витрат до первісної вартості запасів.

Ключові слова: транспортно-заготівельні витрати, запаси, методи розподілу, принцип усереднення, середній відсоток.

Первісну вартість придбаних запасів формують купівельна вартість та витрати, понесені при придбанні цих запасів (транспортно-заготівельні витрати). Тому особливої актуальності набуває питання достовірності даних щодо обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат з метою контролю за формуванням первісної вартості придбаних запасів.

До транспортно-заготівельних витрат включають:

- витрати на транспортування придбаних запасів – сплата тарифів (фрахту) транспортним організаціям та витрати на транспортування власним транспортом;

- витрати на вантажно-розвантажувальні роботи, пов'язані із придбанням запасів – послуги сторонніх організацій (порту, залізниць тощо) або оплата праці працівників самого підприємства, амортизація та інші витрати на утримання й експлуатацію вантажного обладнання;

- витрати на заготівлю запасів – витрати на утримання заготівельних підрозділів (складів, пунктів приймання вторинної сировини); виплати посередникам й агентам, пов'язані із закупівлею запасів; витрати на організацію закупівлі сільськогосподарської продукції в населення та суб'єктів господарювання;

- витрати на страхування ризиків під час транспортування запасів від постачальників – ризики пошкодження або знищення запасів, а також ризики

відповідальності перед третіми особами у разі завдання їм шкоди внаслідок перевезення, зокрема, обов'язкове страхування відповідно до законодавства України або інших держав, територією яких здійснюється перевезення [1].

Не відносять до складу транспортно-заготівельних витрат:

- витрати на відрядження, які пов'язані з погодженням технічних умов та оформленням договорів на постачання запасів;
- витрати на утримання відділів постачання, а також інших підрозділів підприємства, які відповідальні за забезпечення підприємства запасами.

Ці витрати включають до витрат того періоду, в якому вони були здійснені. Також до складу транспортно-заготівельних витрат не включають (хоча вони включаються до первісної вартості запасів), відповідно до П(С)БО 9 «Запаси»: суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству відповідно до чинного законодавства; інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням запасів та доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання в запланованих цілях (суми витрат товарно-матеріальних цінностей у результаті нестачі та псування в межах установлених норм природного убутку в дорозі, виявлених при оприбуткуванні придбаних запасів).

Відповідно до п.9 П(С)БО 9 «Запаси» передбачено два методи включення транспортно-заготівельних витрат до первісної вартості запасів:

1. Прямий метод обліку транспортно-заготівельних витрат. За цим методом транспортно-заготівельні витрати відразу включають до первісної вартості одиниці придбаних запасів у момент оприбуткування.

2. Непрямий метод передбачає узагальнення транспортно-заготівельних витрат на окремому субрахунку і щомісячний розподіл накопиченої їх суми між вибулими (використаними, реалізованими, безоплатно переданими) за звітний місяць і залишком запасів на кінець звітного місяця.

Важливо враховувати, що порядок обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат є елементом облікової політики, який здійснює вплив на об'єкт оподаткування [4].

Прямий метод обліку транспортно-заготівельних витрат рекомендовано застосовувати, якщо є можливість достовірно визначити їх суму. У випадку, якщо відбувається доставка запасів не одного виду, загальну суму транспортних витрат необхідно розподілити між усіма видами запасів, що доставляються пропорційно до обраної бази.

За базу розподілу можна обрати вартість запасів, їх кількість або вагу. Найкращим варіантом є розподіл транспортних витрат пропорційно вартості одержаних запасів, особливо у випадках доставки запасів з різними одиницями виміру.

Непрямий метод застосовують, якщо транспортно-заготівельні витрати пов'язані одночасно з декількома найменуваннями, групами, видами запасів і не має можливості віднести їх безпосередньо до конкретних одиниць бухгалтерського обліку запасів. Якщо транспортно-заготівельні витрати пов'язані з доставкою кількох найменувань, груп, видів запасів, то їх сума може узагальнюватися до окремих груп запасів на окремому субрахунку (наприклад, 200 «Транспортно-заготівельні витрати на запаси») або на окремому додатковому субрахунку (наприклад, 2011 «Транспортно-заготівельні витрати на сировину та матеріали») до відповідного рахунку обліку запасів (п.п. 5.5 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів) [3].

Як узагальнювати транспортно-заготівельні витрати та скільки відкривати субрахунків для їх обліку підприємство визначає самостійно.

Другий спосіб базується на принципі усереднення. У його основі лежить накопичення суми транспортно-заготівельних витрат упродовж місяця на окремому субрахунку рахунку обліку запасів. У кінці місяця за допомогою формули визначають суму транспортно-заготівельних витрат, яку необхідно списати на збільшення вартості запасів, що вибули.

У результаті транспортно-заготівельні витрати розподіляються не між кожною одиницею запасів, а між запасами, що вибули, і залишком запасів на кінець звітної місяця за окремими однорідними групами усереднено. Суми транспортно-заготівельних витрат, що обліковуються методом розподілу за

середнім відсотком і відносяться до вартості запасів, які вибули, списують на ті ж рахунки бухгалтерського обліку, у кореспонденції з якими відображено вибуття відповідних товарно-матеріальних цінностей [2].

Таким чином, розподіл транспортно-заготівельних витрат здійснюють щомісячно між запасами, що залишилися на кінець звітного місяця і вибувшими упродовж цього місяця (на виробництво, реалізація, безоплатна передача тощо). З цією метою розраховують середній відсоток транспортно-заготівельних витрат, як відношення залишку величини транспортно-заготівельних витрат на початок звітного місяця і транспортно-заготівельних витрат, понесених упродовж місяця, до суми вартості залишку запасів на початок місяця і запасів, які надійшли упродовж місяця. Одержаний результат множиться на 100, і є середнім відсотком транспортно-заготівельних витрат.

На наступному етапі розраховуємо суму транспортно-заготівельних витрат, яка припадає на запаси, що вибули. З цією метою вартість запасів, що вибули упродовж місяця множиться на середній відсоток транспортно-заготівельних витрат та ділиться на 100.

Отже, суми транспортно-заготівельних витрат на придбання товарно-матеріальних цінностей включаються до первісної вартості даних цінностей. При застосуванні прямого методу обліку транспортно-заготівельних витрат їх загальну суму розподіляють між усіма найменуваннями запасів, які доставляються, залежно від обраної бази розподілу. Облік транспортно-заготівельних витрат за середнім відсотком ведуть за окремими групами запасів на спеціально введеному субрахунку, або окремому додатковому рахунку до відповідного рахунку обліку запасів. Суму транспортно-заготівельних витрат, яка узагальнена на окремому субрахунку, щомісячно озподіляють між запасами, які залишилися на кінець звітного місяця та запасами, які вибули упродовж місяця з використанням середнього відсотку транспортно-заготівельних витрат.

Список використаних джерел:

1. Булгакова О. Транспортно-заготівельні витрати: складники, розподіл, облік. *Все про бухгалтерський облік*. 2020. №38. С. 22-28.

2. Вороня Н., Нестеренко М., Чернишова Н. Транспортно-заготівельні витрати. *Податки&бухоблік*. 2018. №50. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/june/issue-50/article-37374.html> (дата звернення 15 жовтня 2020).

3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України № 2 від 10 січня 2007 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v0002201-07#Text> (дата звернення 15 жовтня 2020).

4. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України № 635 від 27 червня 2013 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru#n12> (дата звернення 15 жовтня 2020).